

Asia: VN/36213/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

1 luku Yleiset säännökset

Näkemyksenne luvusta 1

Syke pitää hyvänä, että yleisissä säännöksissä on aiempaa selkeämmin tuotu esiin tavoitteet, jotka liittyvät kestävyteen ja avattu perusteluteksteissä mm. sitä, mitä ekologinen kestävyys pitää sisällään. Myös kestävään liikkumiseen liittyvät tavoitteet ovat hyvin esillä, kuten myös se, että katujen ja yleisten alueiden kunnossapito ja talvikunnossapito ovat oleellisia toimia kestävästä liikkumisesta mahdollistamiseksi.

2 luku Viranomaiset

Näkemyksenne luvusta 2

-

3 luku Suunnittelu

Näkemyksenne luvusta 3

Syken näkemyksen mukaan suunnittelun tavoitteissa on nostettu esiin juuri tärkeimmät kestävyden, kansalaisten toimivan arjen ja kuntien hyvän tulevaisuuden takaavat tavoitteet. Painotukset vastaavat tarpeita.

Lakiluonnoksen mukaan yleisen alueen suunnitelma on laadittava yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa. Tämä on Sykestä kannatettava asia; on pidettävä huoli, että yleisten alueiden suunnitelmat ovat RYHTI-yhteensopivia. Yhteentoimivat ja koneluettavat yleisten alueiden suunnitelmat mahdollistavat paitsi yleisten alueiden suunnitelmien seurannan ja tiedon hyödyntämisen kunnan suunnittelussa ja muussa kehittämisessä, tukevat myös laajempia tavoitteita. Ne mahdollistavat tiedon yhdistämisen muuhun kaupunki- ja yhdyskuntarakennetietoon. Ne mahdollistavat myös tiedon hyödyntämisen esim. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, hulevesihallinnan ratkaisuihin sekä luontopohjaisten ratkaisujen edistämiseksi. Tämä edellyttää

tietenkkin, että suunnitelmien muoto- ja sisältövaatimukset määritellään valtakunnan tasolla. Syke on kiinnostunut jatkossa hyödyntämään tietoa toiminnassaan.

4 luku Rakentaminen

Näkemyksenne luvusta 4

-

Tulisiko katu- ja viheralueiden rakentamiselle asettaa määräaika, esimerkiksi 10 tai 15 vuotta yleisen alueen suunnitelman voimaan tulemisesta? Mitä vaikutuksia, etuja tai haittaa tällä olisi eri osapuolille? Esitysluonnoksessa ei ole asetettu tällaista määräaikaa.

En osaa sanoa

5 luku Yleisen alueen käyttöön luovuttaminen ja lakkaaminen

Näkemyksenne luvusta 5

-

6 luku Kunnossapito

Näkemyksenne luvusta 6

Luvussa tulee Syken mukaan selkeästi esille se, että talvikunnossapitotoimien on edistettävä joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä ja sujuvia matkaketjuja. Tämä vaatimus tukee sekoittuneen kaupunkirakenteen etujen hyödyntämistä sekä kestävä liikunnan edistämistä. Vaatimusten edistäminen tukee kestävä kaupunkikehitystä, ilmastonmuutoksen hillintää sekä elinympäristön ja arkielämän laadun paranemista. Lisäksi sillä on positiivisia kansanterveydellisiä vaikutuksia yksilölle koituvien terveysetujen lisäksi.

7 luku Tekniset verkot

Näkemyksenne luvusta 7

-

Esitysluonnoksen luvussa 7 ehdotetaan säädettäväksi uusi lupamenettely teknisten verkkojen sijoittamiseen kunnan yleiselle alueelle. Tulisiko siirtyä uuteen lupamenettelyyn vai tulisiko teknisten verkkojen sijoittamisesta pysyä nykyisessä kuntakohtaisessa toimintatavassa? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

En osaa sanoa

8 luku Työ kadulla ja muulla yleisellä alueella

Näkemyksenne luvusta 8

-

Esitysluonnoksen luvussa 8 ehdotetaan säädettäväksi nykyisen ilmoitusmenettelyn rinnalle uusi lupamenettely kunnan yleisillä alueilla tapahtuville töille. Lisäksi ehdotetaan annettavaksi kunnalle oikeus laatia yleisiä alueita koskevat käyttömääräykset, oikeus siirtää työn aloitusajankohtaa ja oikeus kieltää työ. Mitä ajatuksia ehdotus herättää? Lisätietoa vaihtoehtoista löydätte esitysluonnoksen luvuista 5 ja 7.

9 luku Hulevedet

Näkemyksenne luvusta 9

Uusi vapaaehtoinen ja laajan alueen aikaisempaa kokonaisvaltaisempi hulevesisuunnitelma on hyödyllinen myös hulevesitulvariskien hallinnan kannalta. Hulevesisuunnitelman perusteluissa kuitenkin mainitaan, että se toimisi työvälteenä erityisesti silloin, kun kunnassa esiintyisi toistuvia ongelmia hulevesien hallinnassa, kuten tulvariskejä. Hulevesitulvista aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi kustannustehokkain lähestymistapa on ennakoiva ja ennaltaehkäisevä riskien hallinta. Tätä kunnilta jo vaaditaankin kuuden vuoden välein tarkistettavalla koko kunnan kattavalla hulevesitulva-riskien alustavilla arvioinneilla, jolla on selkeä yhteys nyt esitettävään hulevesisuunnitelmaan (Laki tulvariskien hallinnasta 620/2010 19 §). Hulevesitulvariskien alustavaa arviointia voidaan esimerkiksi hyödyntää tunnistamaan tarvetta laatia hulevesien hallintasuunnitelma. Toisaalta, jos alueella tode-taan tulvariskilain 8 §:n mukainen merkittävä tulvariski, laaditaan alueelle hulevesien tulvavaara- ja tulvariskikartat sekä tulvariskilain mukainen hulevesitulvariskin hallintasuunnitelma. Kunnat eivät ole nimenneet toistaiseksi hulevesien merkittäviä tulvariskialueita, joten em. karttoja ja suunnitelmia ei ole laadittu.

Erittäin myönteistä on, että sade- ja sulamisvesien hallintaa ehdotetaan suunniteltavaksi valuma-alueetasolla ja että ilmastonmuutoksen myötä voimistuvat rankkasateet otetaan huomioon. Hulevesien hallinnassa imeyttämisen tulisi olla ensisijainen ratkaisu ja viivyttämisen toissijainen niiden syntyipaikoilla.

Hulevesien hallinnan luontopohjaiset ratkaisut tukevat vedenhallinnan lisäksi myös ilmastonmuutokseen sopeutumista kuten lämpösaarekeilmiön hallintaa sekä luonnon monimuotoisuuden lisäämistä.

10 luku Maksut

Näkemyksenne luvusta 10

11 luku Pakkokeinot ja seuraamukset

Näkemyksenne luvusta 11

12 luku Erinäisiä säännöksiä

Näkemyksenne luvusta 12

-

13 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Näkemyksenne luvusta 13

-

Vaikutusten arviointi

A. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi on arvioitu alustavasti yhdyskuntarakentamislain vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin parantamiseksi on tärkeää saada palautetta siitä, miltä osin arvioinnissa on täydennystarpeita.

Millaisena pidätte luonnoksessa esitettyä vaikutusten arviointia kokonaisuutena?

Pääosin onnistuneena

B. Onko jossain vaikutusten arvioinnin osassa erityistä täydentämisen tarvetta?

Kyllä, tarkenna, mitä osaa tai osia vaikutusten arvioinnista tulisi täydentää tai mitä aihetta koskeva puuttuva arviointi lisätä. [Lakiehdotuksen vaikutukset ympäristöön on esitetty varsin suppeasti. Luonnon huomioon ottaminen paitsi vahvistaa viherverkostoja ja ekologisia yhteyksiä, myös vaikuttaa luonnon monimuotoisuuden lisääntymiseen kaupunkiympäristössä sekä osaltaan vähentää luontokatoa. Luonnon huomioon ottamisella ja sen merkityksen lisäämisellä on tutkimuksen mukaan myös terveydellisiä - niin fyysisiä kuin psyykkisiäkin - vaikutuksia. Yleisten alueiden toteuttamisella luontoa lisäävästi ja pinnoitettuja alueita välttäen on myös suorat positiiviset vaikutukset ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Vaikutukset realisoituvat suoraan esim. lämpösaarekeilmiön parempana hallintana sekä tuottaen toimivampaa elinympäristöä. Ympäristövaikutusten monipuolisempi esiintuominen lakiehdotuksessa edesauttaisi erityisesti kuntia ja muita toimijoita perustelevaan yleisiin alueisiin liittyviä tavoitteita ja ratkaisuja.]

C. Mihin itse näette yhdyskuntarakentamislain keskeisimpien vaikutusten kohdistuvan? Miten kuvailisitte keskeisimpiä vaikutuksia?

-

Muita näkemyksiä koko luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Vapaa sana.

-

Oinonen Kari
Suomen ympäristökeskus (Syke)